

บทที่ 4

สถานการณ์ที่มีผลต่อการพัฒนาการผู้ประกอบการประมง

การศึกษาพัฒนาการจากลูกจ้างประมงสู่ผู้ประกอบการประมงทะเล ผู้วิจัยสามารถจำแนกสถานการณ์ที่มีผลต่อการพัฒนาการผู้ประกอบการประมง ที่ทำให้ลูกจ้างพัฒนาเป็นผู้ประกอบการประมง และยังคงเป็นผู้ประกอบการประมงทะเลอยู่จนถึงปัจจุบัน โดยสถานการณ์ที่เป็นแรงกระตุ้นจากพฤติกรรม และทัศนคติของลูกจ้างประมงที่ต้องการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการประมงคือ “สถานการณ์ภายใน” และปัจจัยที่เป็นสิ่งเร้าจากปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งที่ส่งผลต่อการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการประมงคือ “สถานการณ์ภายนอก” ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

สถานการณ์ภายใน

สถานการณ์ภายในที่มีผลต่อการพัฒนาการผู้ประกอบการประมง เกิดจากพฤติกรรม และทัศนคติของผู้ประกอบการประมงบางประการที่ทำให้ผู้ประกอบการประมงต้องการพัฒนาตนเองจากลูกจ้างเป็นผู้ประกอบการประมง และยังคงดำเนินธุรกิจประมงอยู่จวบจนปัจจุบัน ซึ่งสถานการณ์ภายในที่มีผลต่อการพัฒนาการจากลูกจ้างสู่ผู้ประกอบการประมง ซึ่งสามารถอธิบายปัจจัยภายในที่มีผลต่อการพัฒนาการของผู้ประกอบการประมงได้ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตตกต่ำ

คุณภาพชีวิตตกต่ำของผู้ประกอบการประมงช่วงขณะเป็นลูกจ้างประมงจะดีกว่าช่วงก่อนเป็นลูกจ้างประมง แต่ก็ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมได้ตามที่ผู้ประกอบการประมงคาดหวังไว้ ซึ่งปัจจัยด้านความเร้นแค้นในการดำเนินชีวิตที่ได้ศึกษาประกอบด้วย ด้านรายได้ ด้านการศึกษา ด้านสถานภาพสมรสของผู้ประกอบการประมง และด้านการประกอบอาชีพประมงของผู้ประกอบการประมง ซึ่งคุณภาพชีวิตตกต่ำที่มีผลต่อการพัฒนาการของผู้ประกอบการประมง จะประกอบด้วย

1.1 รายได้ต่ำ การเป็นลูกจ้างประมงระยะแรกเริ่มจะมีรายได้เป็นเงินเดือนที่แน่นอน แต่ก็ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างครบถ้วน ลูกจ้างประมงจำเป็นต้องวางแผนการใช้จ่าย เพื่อให้พอเพียงต่อเลี้ยงดูครอบครัวและค่าใช้จ่ายส่วนตัวของลูกจ้างประมงเอง ทำให้ลูกจ้างประมงระยะแรกเริ่มค่อนข้างขัดสน จวบจนพัฒนาเป็นลูกจ้างประมงชำนาญงานและหัวหน้าคนงานก็จะมีสภาพความเป็นอยู่ที่สุขสบายมากขึ้น เนื่องจากมีรายได้มากขึ้น

ทำให้สามารถตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมได้มากขึ้น พร้อมทั้งได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไปในสังคมอีกด้วย (เครือร้อย อินทอรุณ, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2554)

1.2 ความค้อยการศึกษา เนื่องจากลูกจ้างประมงจบการศึกษาเพียงระดับภาคบังคับตามหลักสูตรเก่า (ประถมศึกษาปีที่ 4) ทำให้ทางเลือกในการประกอบอาชีพค่อนข้างน้อย อาชีพลูกจ้างประมงจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้ค้อยการศึกษา ที่จะสามารถสร้างรายได้ในการดำรงชีวิตที่แน่นอนมากขึ้น พร้อมทั้งการพัฒนาเป็นลูกจ้างประมงระยะชำนาญงาน และระยะหัวหน้าคนงานไม่จำเป็นต้องอาศัยวุฒิการศึกษาในระดับสูงนัก แต่อาศัยทักษะ ความชำนาญและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพประมงเพื่อขยายตำแหน่งหน้าที่ของตนเองให้สูงขึ้น (สุริย์ ใช้อวดเจริญ, สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2554)

1.3 ครอบครัวยากความอบอุ่น เนื่องจากการประกอบอาชีพลูกจ้างประมงเป็นงานที่จะต้องอาศัยเวลาส่วนใหญ่อยู่กับการปฏิบัติงานและมีเวลาพักผ่อนค่อนข้างน้อย ทำให้ลูกจ้างประมงค่อนข้างที่จะได้พบปะและปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวค่อนข้างน้อยไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกจ้างเรือประมงที่จำเป็นต้องออกเรือประมงไปจับสัตว์ทะเลเป็นระยะเวลานาน ทำให้การบริหารจัดการด้านต่างๆ ภายในครอบครัวและดูแลอบรมบุตรจึงเป็นหน้าที่ของภรรยาเป็นหลัก ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับบุตรเกิดช่องว่างกันมากขึ้น เมื่อเกิดปัญหาต่างๆ ภายในครอบครัว ทำให้ภรรยาต้องรับภาระในการแก้ไขปัญหาเพียงลำพัง ถ้าปัญหาสามารถคลี่คลายได้ก็ถือเป็นความสามารถในการบริหารจัดการที่ดีของภรรยา แต่ถ้าปัญหาไม่สามารถแก้ไขหรือคลี่คลายได้เพียงลำพังกว่าบิดาที่เป็นลูกจ้างเรือประมงจะทราบก็อาจแก้ไขปัญหาไม่สำเร็จหรือแก้ไขปัญหาคด้วยขั้นตอนที่ยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้ครอบครัวของลูกจ้างประมงไม่ปกติสุขนัก (บารมี พวงสุวรรณ, สัมภาษณ์, 30 เมษายน 2554)

คุณภาพชีวิตตกต่ำ เป็นสถานการณ์ภายในที่มีผลต่อพัฒนาการของผู้ประกอบการประมงซึ่งจะมีประเด็นย่อย 3 ประเด็น คือ รายได้ต่ำ เนื่องจากการเป็นลูกจ้างประมงระยะแรกเริ่มค่อนข้างขัดสน ทั้งยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างครบถ้วน ความค้อยการศึกษา เนื่องจากลูกจ้างประมงจบการศึกษาเพียงระดับภาคบังคับตามหลักสูตรเก่า (ประถมศึกษาปีที่ 4) ทำให้ทางเลือกในการประกอบอาชีพค่อนข้างน้อย อาชีพลูกจ้างประมงจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้ค้อยการศึกษา ที่จะสามารถสร้างรายได้ในการดำรงชีวิตที่แน่นอนมากขึ้น และครอบครัวยากความอบอุ่น เนื่องจากการประกอบอาชีพลูกจ้างประมงเป็นงานที่จะต้องอาศัยเวลาส่วนใหญ่อยู่กับการปฏิบัติงานและมีเวลาพักผ่อนค่อนข้างน้อย ทำให้ลูกจ้างประมงค่อนข้างที่จะได้พบปะและปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวค่อนข้างน้อยไปด้วย ซึ่งมีผลให้ผู้ประกอบการประมงเริ่มเข้ามาเป็นลูกจ้างประมงที่มีรายได้สูงกว่าการประกอบอาชีพเกษตรกรรมดั้งเดิมของ

ครอบครัว พร้อมทั้งพยายามพัฒนาตนเองเป็นลูกจ้างประมงระยะชำนาญ และระยะหัวหน้าคนงานที่มีรายได้ค่อนข้างสูง และมีเวลาให้กับครอบครัวมากขึ้น จวบจนพัฒนาเป็นผู้ประกอบการประมงที่มีความพร้อมทั้งฐานะทางเศรษฐกิจ ฐานะทางสังคมและการดูแลครอบครัวเป็นอย่างดี

2. ความยากลำบากในการเป็นลูกจ้างประมง

ความยากลำบากในการเป็นลูกจ้างประมง เป็นอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน เป็นไปอย่างยุ่งยาก โดยการประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างประมงต้องอาศัยความอดทน ทักษะ ประสิทธิภาพและความชำนาญในการประกอบอาชีพประมง พร้อมทั้งต้องทุ่มเทแรงกายและสติปัญญาเป็นอย่างมาก จนสามารถพัฒนาเป็นผู้ประกอบการประมงในที่สุด ซึ่งความยากลำบากในการเป็นลูกจ้างประมงที่มีผลต่อพัฒนาการของผู้ประกอบการประมง จะประกอบด้วย

2.1 การตรากตรำทำงานหนักของลูกจ้างประมง แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ระยะเวลาการทำงานที่ไม่แน่นอน เนื่องจากลูกจ้างประมงจะต้องมีสภาพพร้อมปฏิบัติงานได้ตลอดเวลา ทั้งยังไม่สามารถกำหนดระยะเวลาปฏิบัติงานที่แน่ชัดได้ เช่น เมื่อเรือประมงต้องการขนถ่ายปลาในช่วงเวลา 1.00 นาฬิกา ลูกจ้างประมงจะได้รับการนัดหมายจากผู้ประกอบการประมงให้ออกมาปฏิบัติงานในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน เพื่อคัดแยกสัตว์ทะเลตามที่ผู้ประกอบการประมงได้ทำสัญญากับผู้ประกอบการเรือประมง พร้อมทั้งนำไปจำหน่ายให้แก่แม่ค้าปลีกละเลที่ต้องการซื้อสัตว์ทะเลไปจำหน่ายแก่ผู้บริโภคอีกทอดหนึ่งในช่วงเวลา 3.00 – 6.00 นาฬิกา โดยในการปฏิบัติงานของลูกจ้างประมงนอกจากการคัดแยกสัตว์ทะเลจนแล้วเสร็จ ยังต้องดองและเก็บรักษาสัตว์ทะเลที่เหลือจากการจำหน่ายให้แก่ค้าปลีกไว้จำหน่ายในวันต่อไป เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการทั้งหมดแล้วจึงถือว่าการปฏิบัติงานสิ้นสุดภายในหนึ่งวัน ทำให้ลูกจ้างประมงไม่สามารถคาดการณ์ระยะเวลาการทำงานที่แน่นอนได้เหมือนกับอาชีพอื่นๆ (สุริย์ ไข่ววดเจริญ, สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2554) ส่วนที่ 2 สภาพการทำงานของลูกจ้างประมง ซึ่งนอกจากการมีทักษะ ประสิทธิภาพและความเชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพประมงแล้ว การประกอบอาชีพประมงยังต้องอาศัยความอดทนต่อภาระงานที่หนัก จำเป็นต้องอาศัยศักยภาพทางร่างกาย จิตใจและสติปัญญาให้การทำงานบรรลุตามเป้าหมายที่นายจ้างกำหนดไว้ ทั้งเพื่อฝึกฝนและเตรียมความพร้อมในการพัฒนาเป็นลูกจ้างประมงระดับชำนาญการและหัวหน้าคนงานในลำดับต่อไป

2.2 ความเสี่ยงต่ออันตรายจากการประกอบอาชีพประมง อันตรายที่จะเกิดขึ้นขณะประกอบอาชีพประมงมักจะเกิดขึ้นกับลูกจ้างเรือประมงมากกว่าลูกจ้างแพปลา เนื่องจากการทำงานจับสัตว์ทะเลต้องเตรียมพร้อมที่รับความเสี่ยงหลายอย่าง เช่น การเผชิญมรสุมกลางทะเล การถูกปล้นจากโจรสลัด การถูกจับกุมจากการรุกล้ำน่านน้ำหรือการยกสัมปทานจับสัตว์ทะเลในน่านน้ำประเทศเพื่อนบ้านแบบกะทันหัน การถูกลูกจ้างเรือประมงต่างด้าวปล้นเรือ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้คือ

ความเสี่ยงที่ลูกจ้างเรือประมงต้องยอมรับและเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ต่างๆ ที่พร้อมจะเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ (อนันต์ ตันเจริญ, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2553)

ความยากลำบากในการเป็นลูกจ้างประมง เป็นสถานการณ์ภายในที่มีผลต่อพัฒนาการของผู้ประกอบการประมง ซึ่งจะมีประเด็นย่อย 2 ประเด็น คือ ความตราครุฑทำงานหนัก เนื่องจากระยะเวลาการปฏิบัติงานที่ไม่แน่นอน พร้อมทั้งภาระหน้าที่ของลูกจ้างประมงค่อนข้างหนักกว่าการปฏิบัติงานในอาชีพอื่นๆ และความเสี่ยงอันตราย เนื่องจากการออกไปจับสัตว์ทะเลของลูกจ้างเรือประมงต้องเตรียมพร้อมที่รับความเสี่ยงหลายอย่าง เช่น การเผชิญมรสุมกลางทะเล การถูกปล้นจากโจรสลัด การถูกจับกุมจากการรुकล้ำน่านน้ำหรือการยกสัมปทานจับสัตว์ทะเลในน่านน้ำประเทศเพื่อนบ้านแบบกะทันหัน การถูกลูกจ้างเรือประมงต่างด้าวปล้นเรือ เป็นต้น ซึ่งมีผลให้ผู้ประกอบการพยายามพัฒนาตนเองเป็นลูกจ้างประมงระยะชำนาญ และระยะหัวหน้าคนงานเพื่อลดภาระการปฏิบัติงาน และเพิ่มทักษะการบริหารจัดการธุรกิจประมง จวบจนพัฒนาเป็นผู้ประกอบการประมงที่มีภาระการปฏิบัติงานน้อยที่สุด แต่จะต้องใช้ทักษะการบริหารจัดการธุรกิจประมงเป็นอย่างมาก

3. เล่ห์เหลี่ยมกลโกง

เล่ห์เหลี่ยมกลโกง เป็นการมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจให้แก่ตนเอง โดยไม่สนใจกลวิธีและผลกระทบเชิงลบที่เกิดขึ้นต่อบุคคลอื่น ทำให้ลูกจ้างประมงที่ได้รับผลกระทบดังกล่าวต้องการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการประมง เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบที่เกิดขึ้นกับตนเอง ซึ่งเล่ห์เหลี่ยมทางธุรกิจที่มีผลต่อพัฒนาการของผู้ประกอบการประมง จะประกอบด้วย

3.1 การถูกเอารัดเอาเปรียบ เกิดจากผู้ประกอบการประมงบางรายที่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์จากการปฏิบัติงานของลูกจ้างประมงมากเกินไป จนเบียดบังผลประโยชน์และค่าตอบแทนที่ลูกจ้างประมงควรได้รับอย่างแท้จริง เช่น การยกยอกส่วนแบ่งผลตอบแทนร้อยละ 5 จากการจำหน่ายสัตว์ทะเลของลูกจ้างเรือประมงที่จำหน่ายได้จริง 1,000,000 บาท แต่ผู้ประกอบการเรือประมงกลับคำนวณให้เพียง 500,000 บาท ทำให้ส่วนแบ่งผลตอบแทนของลูกจ้างประมงลดลงกว่าครึ่งหนึ่ง หรือเมื่อเรือประมงเกิดความเสียหายผู้ประกอบการเรือประมงบางรายกลับหักผลตอบแทนดังกล่าวของลูกจ้างเรือประมง เพื่อนำมาซ่อมแซมเรือประมง ทั้งที่ควรเป็นความรับผิดชอบของผู้ประกอบการเรือประมงเป็นสำคัญ (อนันต์ ตันเจริญ, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2553)

3.2 การฉกฉวยผลประโยชน์ของผู้อื่น เนื่องจากสภาพสังคมที่มีการแข่งขันสูงในปัจจุบัน ทำให้ผู้คนในสังคมมุ่งแสวงหาผลประโยชน์โดยไม่สนใจวิธีการที่ได้มา ซึ่งลูกจ้างประมงก็เป็นกลุ่มบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่ถูกละเมิดต่างๆ ทำให้เสียประโยชน์ที่ตนเองพึงมีพึงได้อย่างเต็มที่ เช่น การเสียค่านายหน้า ซึ่งเกิดขึ้นกับลูกจ้างประมงภาคตะวันออกเฉียงเหนือในอดีต เนื่องจากการมาทำงาน

ลูกจ้างประมงในจังหวัดสงขลา ถ้าไม่มีการรับรองจากบุคคลที่น่าเชื่อถือย่อมไม่สามารถมาทำงานเป็นลูกจ้างประมงได้ จึงก่อให้เกิดการเป็นนายหน้าของบุคคลที่เป็นลูกจ้างประมงด้วยกัน หรือบุคคลที่คลุกคลีอยู่ในธุรกิจประมงของจังหวัดสงขลา โดยจะเรียกเก็บเงินจากผู้ประกอบการประมงที่ต้องการลูกจ้างประมงกลุ่มดังกล่าวส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งจะเรียกเก็บจากลูกจ้างประมงที่ตนเองนำมาฝากทำงานในแต่ละเดือน ซึ่งปัจจุบันปัญหาดังกล่าวจะเกิดขึ้นกับกลุ่มลูกจ้างประมงที่เป็นแรงงานต่างด้าวเป็นหลัก (สัมพันธ์ พรานสมุทร, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2553)

เล่ห์เหลี่ยมกลโกง เป็นสถานการณ์ภายในที่มีผลต่อการพัฒนาการของผู้ประกอบการประมงซึ่งจะมีประเด็นย่อย 2 ประเด็น คือ การถูกเอารัดเอาเปรียบ เกิดจากผู้ประกอบการประมงบางรายที่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์จากการปฏิบัติงานของลูกจ้างประมงมากเกินไป จนเบียดบังผลประโยชน์และค่าตอบแทนที่ลูกจ้างประมงควรได้รับอย่างแท้จริง เช่น ผู้ประกอบการประมงเบียดบังผลประโยชน์ของลูกจ้างเรือประมงที่แท้จริง เป็นต้น ส่วนการฉกฉวยผลประโยชน์ของผู้อื่นเนื่องจากสภาพสังคมที่มีการแข่งขันสูงในปัจจุบันทำให้ผู้คนในสังคมมุ่งแสวงหาผลประโยชน์โดยไม่สนใจวิธีการที่ได้มา ซึ่งลูกจ้างประมงก็เป็นกลุ่มบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่ถูกละเมิดต่างๆ ทำให้เสียประโยชน์ที่ตนเองพึงมีพึงได้เพิ่มเติมที่ เช่น การเสียนายหน้าของลูกจ้างประมง เป็นต้น ซึ่งมีผลให้ลูกจ้างประมงพยายามที่จะพัฒนาเป็นผู้ประกอบการประมง เพื่อหลีกเลี่ยงและทุเลาปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น

สถานการณ์ภายนอก

สถานการณ์ภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาการผู้ประกอบการประมง ที่ผู้ประกอบการไม่สามารถควบคุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นในเชิงบวกหรือเชิงลบ ซึ่งผู้ประกอบการต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงทีและเหมาะสม เพื่อตอบสนองเป้าหมายที่จะเป็นผู้ประกอบการประมงทะเล ซึ่งสามารถอธิบายสถานการณ์ภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาการของผู้ประกอบการประมงได้ดังนี้

1. การปฏิบัติตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2504 – พ.ศ.2509) จะแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรก (พ.ศ.2504 – พ.ศ.2506) และระยะสอง (พ.ศ.2507 – พ.ศ.2509) ซึ่งทั้ง 2 ระยะมุ่งพัฒนาระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เพื่อรองรับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ พร้อมทั้งเชื่อมโยงระบบคมนาคมให้เข้าถึงภาคภูมิต่างๆ ทำให้เกิดการพัฒนาระบบอย่างเป็นองค์ภาพ พร้อมทั้งมุ่งส่งเสริมและพัฒนาภาคเกษตร ประมงและปศุสัตว์แบบจำนวนมากเพื่อส่งออกและเป็นวัตถุดิบในการผลิตภาคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ต่อไป ซึ่งตรงกับคณะรัฐบาลจอม

พลดอนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรีที่คาดหวังให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาและเจริญก้าวหน้าตามแบบอารยประเทศในฝั่งยุโรปและสหรัฐอเมริกา ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 จะประกอบด้วย (ม้วย พวงมาลี, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2554)

1.1 ทำเทียบเรือประมงเล็ก (แหล่งพระราม) ตั้งอยู่ริมทะเลสาบสงขลา ด้านหลังวัดแหลมทราย ถือเป็นทำเทียบเรือประมงเชิงพาณิชย์แห่งแรกในจังหวัดสงขลา ซึ่งก่อนใช้ทำเทียบเรือประมงเล็ก (แหล่งพระราม) ที่เป็นการประมงเชิงพาณิชย์ การประมงในจังหวัดสงขลาส่วนใหญ่จะเป็นประมงพื้นบ้านหรือประมงชายฝั่ง เนื่องจากสภาพความสมบูรณ์ของท้องทะเลฝั่งอ่าวไทย ทำให้การออกเรือเพื่อจับสัตว์ทะเลไม่มีระยะห่างจากฝั่งมากนัก สามารถออกไปช่วงเช้ามีดแล้วกลับมาจับสัตว์ทะเลมาขายในช่วงบ่ายได้อย่างทันทั่วถึง จวบจนการประมงในจังหวัดสงขลาปรับเปลี่ยนจากการประมงพื้นบ้านมาเป็นการประมงเชิงพาณิชย์ ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเทียบท่าของเรือประมงเชิงพาณิชย์ที่มีขนาดใหญ่กว่าเรือประมงพื้นบ้าน จึงมีการเปิดใช้ทำเทียบเรือประมงเล็ก (แหล่งพระราม) เพื่อแก้ปัญหาในเบื้องต้นและรอคอยการสร้างทำเทียบเรือประมงสงขลา (เก่า) ให้แล้วเสร็จพร้อมเปิดใช้งานในปี 2509 จึงย้ายการขนถ่ายสัตว์ทะเลมาที่ทำเทียบเรือประมงสงขลา (เก่า) ทั้งหมด ส่วนทำเทียบเรือประมงเล็ก (แหล่งพระราม) ถูกลดบทบาทเป็นท่าจอดพักเรือประมง และมีหน้าที่เดิมเสียบียง น้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำแข็งดองสัตว์ทะเลเท่านั้น (บารมี พวงสุวรรณ, สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2554)

1.2 การอพยพเข้าสู่เมืองของแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ช่วงประมาณปี 2504 การประมงในจังหวัดสงขลาเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น จากการเปิดใช้ทำเทียบเรือประมงสงขลาและการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมงในจังหวัดสงขลา ทำให้ธุรกิจประมงต้องการแรงงานเป็นจำนวนมาก ประกอบกับแรงงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือละทิ้งการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เนื่องจากความแห้งแล้งและภาวะขาดทุนจากราคาผลผลิตที่ตกต่ำ ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานครั้งใหญ่เข้าสู่หัวเมืองสำคัญต่างๆ รวมทั้งจังหวัดสงขลาที่เป็นเป้าหมายของการอพยพมาหาทำงานของแรงงานเหล่านี้ ซึ่งแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจประมงในจังหวัดสงขลาในช่วงตั้งเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ที่มุ่งสร้างสาธารณูปโภคเพื่อรองรับการพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าด้านอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ และอุตสาหกรรมประมงก็ถือเป็นอีกอุตสาหกรรมหนึ่งที่รัฐบาลคาดหวังให้เป็นแหล่งสร้างรายได้ที่สำคัญให้แก่จังหวัดสงขลาและประเทศไทยที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางทะเลเป็นอย่างมาก (ม้วย พวงมาลี, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2554)

1.3 ทำเทียบเรือประมงสงขลา ตั้งอยู่ริมทะเลสาบสงขลา ด้านหน้าสำนักงานประมงจังหวัดสงขลา เปิดใช้งานเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2509 ภายในการควบคุมขององค์การสะพานปลา เมื่อเปิดใช้งานทำเทียบเรือประมงสงขลา (เก่า) อย่างเป็นทางการ ทำให้การประมงเชิงพาณิชย์ในจังหวัดสงขลาสามารถดำเนินการและพัฒนาสู่การเป็นแหล่งรายได้สำคัญของจังหวัดสงขลา ทั้งยังเป็นแหล่งสร้างงานแก่บุคคลทั่วไป ทำให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นของคนจากภาคต่างๆ ของประเทศไทยเข้ามาประกอบอาชีพประมงอย่างมากมาย โดยในช่วงแรกกลุ่มคนที่เข้ามาประกอบอาชีพประมงเชิงพาณิชย์ในจังหวัดสงขลา คือ กลุ่มคนจากภาคกลางตอนล่างและกลุ่มคนจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากกลุ่มคนดังกล่าวได้รับการพัฒนาทักษะ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านการประมงเชิงพาณิชย์มาก่อน ทำให้เป็นกลุ่มลูกจ้างประมงมีความสำคัญต่อการเคลื่อนย้ายการประมงเชิงพาณิชย์ในจังหวัดสงขลาในช่วงเวลาดังกล่าว ต่อมาคือกลุ่มคนจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมให้ผลตอบแทนไม่ดีนัก ประกอบสถานะแห้งแล้ง ทำให้การเกษตรกรรมประสบภาวะขาดทุน จึงเป็นผลให้กลุ่มคนจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องเข้ามาทำงานในหัวเมืองสำคัญต่าง ๆ รวมถึงจังหวัดสงขลาและการประกอบอาชีพลูกจ้างประมงก็เป็นทางเลือกหนึ่ง ซึ่งขณะนั้นต้องการลูกจ้างประมงเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการประมงเชิงพาณิชย์กำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและเทคโนโลยีในการประกอบอาชีพประมงค่อนข้างยังไม่พัฒนามากนักจึงต้องใช้แรงงานคนเป็นหลัก (สุรพล พวงมาลี, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2554)

การปฏิบัติตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2504 – พ.ศ.2509) จะเป็นช่วงเวลาที่ธุรกิจประมงในจังหวัดสงขลาเริ่มเป็นรูปเป็นร่าง เนื่องจากมีการเปิดใช้ทำเทียบเรือประมงเล็ก (แหล่งพระราม) และทำเทียบเรือประมงสงขลา พร้อมทั้งทำให้เกิดการหลั่งไหลแรงงานชาวไทยจากภาคต่างๆ (โดยเฉพาะแรงงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เข้าสู่ธุรกิจประมงในจังหวัดสงขลาเป็นจำนวนมาก

2. นโยบายปรับเปลี่ยนประเทศไทยจากประเทศเกษตรกรรมสู่ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ โดยการประกาศนโยบายของรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ที่ต้องการจะพัฒนาประเทศไทยให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ซึ่งอยู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 – พ.ศ.2534) ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมและการเอื้อผลประโยชน์ต่อการลงทุนภาคอุตสาหกรรม พร้อมทั้งการก่อตั้งนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี และการส่งเสริมการศึกษาสายอาชีพเพื่อรองรับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการลงทุนด้านอุตสาหกรรมจากผู้ประกอบการภายในประเทศและต่างประเทศ ทำให้อุตสาหกรรมมีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ซึ่งเมื่อภาคอุตสาหกรรมต้องการแรงงานเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดการอพยพแรงงานครั้งใหญ่

อีกครั้ง ส่งผลกระทบต่อธุรกิจประมงทั้งระบบในเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานประมงไปเป็นแรงงานภาคอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ประกอบการประมงเริ่มพึ่งพาแรงงานต่างด้าวในการประกอบธุรกิจประมงจวบจนปัจจุบัน (สุริย์ไชยวดีเจริญ, สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2554) ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินนโยบายปรับเปลี่ยนประเทศไทยจากประเทศเกษตรกรรมสู่ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ประกอบด้วย

2.1 ทำเทียบเรือประมงสงขลา 2 (ท่าสะพาน) ตั้งอยู่ริมทะเลสาบสงขลา บริเวณท่าสะพาน เปิดใช้งานเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2534 ภายในการควบคุมองค์การสะพานปลา การย้ายท่าเทียบประมงสงขลา (เก่า) มาเป็นท่าเทียบประมงสงขลา 2 (ท่าสะพาน) เนื่องจากเทศบัญญัติของเทศบาลนครสงขลา ห้ามขนถ่ายสินค้าสัตว์น้ำผ่านเมือง ทำให้ย้ายมาก่อสร้างที่ท่าสะพาน ทำให้การประมงเชิงพาณิชย์ในจังหวัดสงขลาสามารถพัฒนาได้อย่างเต็มรูปแบบและก่อให้เกิดธุรกิจและอุตสาหกรรมที่สืบเนื่องจากการประมงอย่างมากมาย ทั้งโรงงานแปรรูปอาหารทะเล โรงงานอาหารทะเลแช่แข็ง หรือโรงงานน้ำแข็ง เป็นต้น ประกอบกับการส่งเสริมของภาครัฐตามนโยบายการพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ทำให้ธุรกิจและอุตสาหกรรมที่สืบเนื่องกับการประมงได้รับประโยชน์จากนโยบายดังกล่าวที่เอื้อต่อการพัฒนาธุรกิจจวบจนปัจจุบัน แต่ก็ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่อการประมงในจังหวัดสงขลา คือ เมื่ออุตสาหกรรมมีความเจริญก้าวหน้า ทำให้ลูกจ้างประมงหลั่งไหลไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งก่อให้เกิดภาวะขาดแคลนลูกจ้างประมงจึงมีการลักลอบนำแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาทำงานทดแทนลูกจ้างประมงที่เป็นคนไทย และหันไปประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างโรงงานอุตสาหกรรมแทน โดยลูกจ้างประมงต่างด้าวที่เข้ามาประกอบอาชีพในจังหวัดสงขลาประกอบด้วย ลูกจ้างชาวกัมพูชา ถือเป็นลูกจ้างประมงต่างด้าวกลุ่มแรกที่เข้ามาประกอบอาชีพในจังหวัดสงขลา ลูกจ้างชาวพม่า และลูกจ้างชาวลาวตามลำดับ (สุภากร เสวตธนาดล, สัมภาษณ์, 5 เมษายน 2554)

2.2 การพึ่งพาลูกจ้างประมงต่างด้าว จากปรากฏการณ์ข้างต้นทำให้เริ่มมีการนำลูกจ้างประมงต่างด้าวมาทดแทนลูกจ้างประมงคนไทย ที่ส่วนใหญ่หันไปเป็นลูกจ้างภาคอุตสาหกรรม แม้รายได้ของลูกจ้างภาคอุตสาหกรรมที่ไม่แตกต่างกับการเป็นลูกจ้างประมง แต่สิ่งที่ดึงดูดใจให้ลูกจ้างประมงคนไทยเปลี่ยนไปเป็นลูกจ้างภาคอุตสาหกรรมคือ สวัสดิการที่ได้รับทั้งเรื่องรถรับส่งอาหารกลางวันราคาถูกและการประกันสังคม ส่งผลให้ผู้ประกอบการประมงต้องจัดหาลูกจ้างประมงต่างด้าวมาทดแทน ซึ่งการพึ่งพาลูกจ้างประมงต่างด้าวจะเริ่มเห็นการเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจนในช่วงปี 2534 ที่มีการเปิดใช้ท่าเทียบประมงสงขลา 2 (ท่าสะพาน) จวบจนปัจจุบันลูกจ้างประมง ณ ท่าเทียบเรือประมงสงขลา 2 (ท่าสะพาน) กว่าครึ่งเป็นลูกจ้างประมงต่างด้าว โดยมีลูกจ้างประมงชาวกัมพูชามากที่สุด รองลงมาคือลูกจ้างประมงชาวพม่าและลูกจ้างประมงชาวลาว

ตามลำดับ โดยลูกจ้างประมงต่างด้าวเหล่านี้จะปฏิบัติงานเป็นลูกจ้างประมงระยะแรกเริ่ม เช่น เด็กเรือ ลูกจ้างแพปลาหรือลูกจ้างแม่ค้าส่งสัตว์ทะเล เท่านั้น ส่วนการเป็นลูกจ้างประมงระดับชำนาญงานและระดับหัวหน้างานยังคงเป็นลูกจ้างประมงคนไทยเป็นหลัก (จรัสศรี ลิ้มสกุล, สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2553)

นโยบายปรับเปลี่ยนประเทศไทยจากประเทศเกษตรกรรมสู่ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ จะเป็นช่วงเวลาที่ลูกจ้างประมงพัฒนาเป็นผู้ประกอบการประมงมากที่สุด เนื่องจากเป็นระยะที่ประเทศไทยมีสภาพทางเศรษฐกิจดีที่สุดในประวัติศาสตร์ และธุรกิจประมงในจังหวัดสงขลาเกิดความเจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุดพร้อมทั้งการเปิดใช้ท่าเทียบเรือประมงสงขลา 2 (ท่าสะพาน) แต่ก็เกิดปัญหาการอพยพของลูกจ้างประมงคนไทยที่ย้ายไปเป็นลูกจ้างโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก จนก่อให้เกิดการขาดแคลนลูกจ้างประมง ทำให้ผู้ประกอบการประมงต้องพึ่งพาลูกจ้างประมงต่างด้าวจวบจนปัจจุบัน

3. การเกิดวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 เมื่อเกิดปัญหาเศรษฐกิจปี 2540 หรือที่เรียกว่าวิกฤตต้มยำกุ้ง เริ่มการที่รัฐบาลพลเอกฯ พลเรือเอกฯ พลอากาศเอกฯ พลตำรวจเอกฯ พลตำรวจโทฯ พลตำรวจตรีฯ ได้นำทุนสำรองของประเทศที่เป็นหลักประกันในการใช้ผลิตธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ไปกู้วิกฤตสถาบันการเงิน แต่การดำเนินนโยบายเกิดความผิดพลาด ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ทำให้รัฐบาลต้องประกาศลอยตัวค่าเงินบาทและต้องเข้ารับการช่วยเหลือจากกองทุนกู้ยืมระหว่างประเทศ (IMF) ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจทั้งระบบส่งผลให้เกิดภาวะน้ำมันแพงจากเดิมน้ำมันดีเซลลิตร 12 บาท ก็ขึ้นเป็น 20 กว่าบาท เนื่องจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ผันผวนและค่าเงินบาทไทยที่ถูกลง ทำให้ผู้ประกอบการเรือประมงขนาดเล็กและขนาดกลางหลายรายต้องหยุดกิจการและไปประกอบอาชีพอื่น ทำให้ปริมาณการจับสัตว์ทะเลลดน้อยลง ประกอบปริมาณสัตว์ทะเลในอ่าวไทยเริ่มลดน้อยลง ทำให้เรือประมงต้องซื้อตัวหรือสัมปทานไปจับสัตว์ในประเทศเพื่อนบ้านที่มีค่าใช้จ่ายสูงและไม่มีความแน่นอน เพราะประเทศเพื่อนบ้านที่ให้สัมปทานจะยกเลิกเมื่อไรก็ได้ ทำให้ธุรกิจประมงในจังหวัดสงขลาเริ่มซบเซาและผู้ประกอบการประมงทะเลในจังหวัดสงขลาต้องปรับตัวให้สามารถดำเนินธุรกิจประมงอยู่ได้ (ตา พรานสมุทร, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2553) ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ประกอบด้วย

3.1 การเข้ามาของเรือทาร์ ทำให้เรือประมงที่ใช้จับสัตว์ทะเลสามารถฝากสัตว์ทะเลเข้ามาขายได้ก่อน ทั้งยังสามารถขนส่งเสบียงแก่เรือประมงอื่นได้อีกด้วย ทำให้ระยะเวลาในการออกทะเลของเรือประมงนานขึ้นจาก 15 วันถึง 1 เดือน ก็เพิ่มเป็น 1 เดือนถึง 3 เดือน ซึ่งในช่วงแรกเรือทาร์จะไปขนถ่ายปลาจากเรือประมงของผู้ประกอบการเรือประมงในเครือเดียวกันเท่านั้น แต่หลังจากนั้นก็ได้รับความนิยมนเกิดธุรกิจเรือทาร์ขึ้นภายหลัง เนื่องจากมีความต้องการฝากสัตว์ทะเลมาขายก่อนเป็นอันมาก แต่ปัจจุบันธุรกิจเรือทาร์กลับเป็นธุรกิจที่ทำลายผู้ประกอบการ

เรือประมงอื่นๆ ที่ไม่มีเงินทุนมากนัก เนื่องจากการฝากสัตว์ทะเลมากับเรือทัวร์ในปัจจุบันตกถึงละ 200 – 300 บาท ทำให้ต้นทุนของผู้ประกอบการเรือประมงเพิ่มขึ้น จนไม่สามารถแบกรับภาระต้นทุนได้ทำให้ต้องเลิกกิจการและขายเรือประมงให้กับผู้ประกอบการเรือประมงรายอื่นๆ ที่มีเงินทุนมากกว่าหรือขายให้กับผู้ประกอบการธุรกิจเรือทัวร์นั่นเอง โดยเรือทัวร์เริ่มเข้ามามีบทบาทต่อการประกอบอาชีพประมงในจังหวัดสงขลาตั้งแต่ปี 2541 หลังวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ซึ่งเรือทัวร์ลำแรกเป็นเรือทัวร์เหล็กที่ชื่อว่า “Bigboss” เป็นเรือทัวร์ของกลุ่มประมงศรีพิทักษ์ที่เป็นกลุ่มประมงที่มีทุนในการดำเนินกิจการค่อนข้างสูงและเป็นที่รู้จักของผู้ประกอบการประมงในพื้นที่จังหวัดสงขลาเป็นอย่างดี (ตา พรานสมุทร, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2553)

3.2 การเข้ามาทดแทนของสัตว์ทะเลในกระชัง และสัตว์ทะเลแช่แข็ง เนื่องจากราคาสัตว์ทะเลที่จับโดยเรือประมงมีราคาสูง ทำให้สัตว์ทะเลที่สามารถเพาะเลี้ยงในกระชัง ซึ่งมีราคาถูกกว่าเข้ามาทดแทนความต้องการของผู้บริโภค แต่ก็ยังไม่สามารถทดแทนความต้องการของผู้บริโภคได้ทั้งหมด ประกอบกับกระแสการรักสุขภาพ ทำให้สัตว์ทะเลที่มีคุณค่าทางอาหารและดีต่อสุขภาพมีราคาสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์ทะเลที่สำคัญประกอบด้วย ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา อำเภอท่าแพ และอำเภอปากบารา จังหวัดสตูล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เป็นต้น พร้อมทั้งมีการนำเข้าสัตว์ทะเลแช่แข็งจากประเทศจีน ได้วันและญี่ปุ่นเข้ามาจำหน่ายเพื่อทดแทนปริมาณสัตว์ทะเลที่จับน้อยลง สัตว์ทะเลแช่แข็งที่นำเข้า เช่น ปลาซาบะ ปลาอินทรี ปลาหิมะและปลาแซลมอน เป็นต้น โดยการเข้ามาทดแทนของสัตว์ทะเลในกระชังและสัตว์ทะเลแช่แข็งเริ่มเข้ามามีบทบาทต่อการประกอบธุรกิจประมง ณ ท่าเทียบเรือประมงสงขลา 2 (ท่าสะพาน) ในช่วงปี 2545 ซึ่งสัตว์ทะเลเลี้ยงในกระชังที่นำเข้าจำหน่ายในช่วงแรกคือ ปลาทับทิม และสัตว์ทะเลแช่แข็งที่นำเข้าจำหน่ายในช่วงแรกคือ ปลาซาบะ จวบจนปัจจุบันได้มีการเพิ่มสัตว์ทะเลเลี้ยงในกระชังและสัตว์ทะเลแช่แข็งเพิ่มเติมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเพียงพอ (สายยนต์ เศษขุนทด, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2554)

การเกิดวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 เนื่องจากเกิดภาวะฟองสบู่แตก ทำให้สถาบันการเงินหลายแห่งต้องปิดตัว ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยขาดเสถียรภาพ และมีการปล่อยค่าเงินบาทให้ลอยตัวทำให้ผู้ประกอบการต้องแบกรับภาระหนี้สินที่เพิ่มขึ้น และภาระต้นทุนที่เพิ่มขึ้นอย่างฉับพลัน ซึ่งจะเป็นช่วงเวลาสำหรับผู้ประกอบการประมงต้องปรับตัวให้ทันต่อสภาวะทางเศรษฐกิจตกต่ำที่เกิดขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตมีเพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมาก (โดยเฉพาะการเพิ่มราคาน้ำมันดีเซลอย่างฉับพลัน) ทำให้ผู้ประกอบการประมงหลายรายเลิกกิจการ และหันไปประกอบธุรกิจอื่นๆ แทน ซึ่งผู้ประกอบการประมงที่ยังดำเนินธุรกิจประมงอยู่ก็ต้องพร้อมเปลี่ยนวิธีการดำเนินธุรกิจประมง เช่น การเข้ามาของเรือทัวร์ เพื่อไปรับสัตว์ทะเลจากเรือประมงในเครือเดียวกัน

และเรือประมงที่ผู้ประกอบการเรือประมงต้องนำสัตว์ทะเลมาจำหน่ายก่อน พร้อมทั้งนำเสบียงและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นไปให้แก่เรือประมงลำอื่นๆ กลางทะเล เพื่อลดต้นทุนการผลิต และทำให้เรือประมงสามารถออกจับสัตว์ทะเลได้นานขึ้น การเข้ามาทดแทนของสัตว์ทะเลในกระชัง และสัตว์ทะเลแช่แข็ง เนื่องจากราคาสัตว์ทะเลที่จับจากเรือประมงมีราคาสูง และไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคประกอบกับกระแสภัยสุขภาพในปัจจุบัน ทำให้สัตว์ทะเลในกระชัง และสัตว์ทะเลแช่แข็งเริ่มเข้ามาทดแทนความต้องการสัตว์ทะเลของผู้บริโภคมากขึ้น

การศึกษาสถานการณ์ที่มีผลต่อการพัฒนาผู้ประกอบการประมง ทำให้ทราบถึงสถานการณ์ที่มีผลให้ลูกจ้างประมงพัฒนาเป็นผู้ประกอบการประมงในปัจจุบันและพัฒนาการของการประมงเชิงพาณิชย์ของจังหวัดสงขลาที่เกิดความเปลี่ยนแปลงตั้งแต่เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 ก่อให้เกิดการสร้างท่าเทียบเรือประมงสงขลาและการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จนถึงการดำเนินนโยบายปรับเปลี่ยนประเทศไทยจากประเทศเกษตรกรรมเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ก่อให้เกิดการสร้างท่าเทียบเรือประมงสงขลา 2 (ท่าสะพาน) และการพึ่งพาแรงงานต่างด้าว เนื่องจากแรงงานประมงที่เป็นคนไทยหันไปเป็นแรงงานภาคอุตสาหกรรมที่สวัสดิการและสภาพการปฏิบัติงานที่ดีกว่า จวบจนวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ที่ผู้ประกอบการประมงต้องปรับตัวให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดและดำเนินต่อไปได้ ก่อให้เกิดเรือทัวร์ การเข้ามาทดแทนของสัตว์ทะเลในกระชังและสัตว์ทะเลแช่แข็ง เพื่อทดแทนปริมาณสัตว์ทะเลที่สามารถจับได้น้อยลง แต่ความต้องการของผู้บริโภคกลับเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว นอกจากนี้ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาผู้ประกอบการประมง ยังสามารถแสดงให้เห็นถึงกลุ่มลูกจ้างประมงที่สามารถพัฒนาเป็นผู้ประกอบการประมงในอนาคต ประกอบด้วย กลุ่มลูกจ้างประมงภาคกลางตอนล่าง กลุ่มลูกจ้างประมงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มลูกจ้างประมงในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง และกลุ่มลูกจ้างประมงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนกลุ่มลูกจ้างประมงต่างด้าวไม่สามารถพัฒนาเป็นผู้ประกอบการประมงได้ เนื่องจากการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวไม่สามารถถือครองหุ้นทั้งหมดได้และส่วนใหญ่เป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองแบบผิดกฎหมาย ทำให้ไม่มีเอกสารที่สามารถติดต่อกับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องได้